

Årsrapport Åpenhetsloven 2023

1. Utgangspunkt for rapporten
2. Fremgangsmåte – hvordan har banken tilnærmet seg åpenhetsloven
3. Risikoprofil
 - 3.1 Vurdering av grunnlagsdata og scoringsmodell
 - 3.2 Svarprosent
 - 3.3 Risikobasert tilnærming og konsekvenser ved manglende svar og lav score
4. Allianseleverandører og lokale leverandører
5. Det videre arbeidet fremover
6. Avsluttende bemerkninger

1. Utgangspunkt for rapporten

Åpenhetsloven trådte i kraft 1. juli 2022.

Lovens intensjon er å fremme respekt for *grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold* i forbindelse med produksjon av varer og tjenester. Den skal sikre at allmennheten har tilgang til informasjon om hvordan virksomheter håndterer reelle og potensielle negative konsekvenser som kan knyttes til virksomhetens leverandørkjeder og deres fokus på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Vi som bank må derfor sikre oss at alle våre leverandører og forretningspartnere aktivt jobber for å sikre ivaretagelse av menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

Med grunnleggende menneskerettigheter menes de internasjonale anerkjente menneskerettighetene som følger av FN. Ansvar for å sikre grunnleggende menneskerettigheter ligger til de enkelte stater. Gjennom nasjonal lovgivning har Norge pålagt næringslivet selvstendige plikter for å sikre at disse rettighetene ivaretas. Eksempler på slik norsk lovgivning er arbeidsmiljøloven, likestillingsloven og nå også **åpenhetsloven**.

I en global sammenheng er bildet mer komplekst, da ikke alle land har en like velutviklet lovgivning med tilhørende håndheving. Denne realiteten fritar ikke stater/næringslivet for ansvar. FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (UNGP) og OECDs retningslinjer klargjør hvilket ansvar virksomheter har for å respektere grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold globalt og nasjonalt.

Selbu Sparebank har en uttalt policy om å respektere menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Det er en del av vårt verdigrunnlag innen samfunnsansvar og bærekraft.

Som sertifisert miljøfyrtårn har vi forpliktet oss til at du som kunde i Selbu Sparebank skal få bærekraftige produkter og tjenester. Åpenhetsloven ble derfor inkorporert i vår verdikjedekjede, som eksempelvis ved utlån, investeringer eller innkjøp. I tråd med lovens intensjon har vi kartlagt våre forretningsforbindelser og produktleverandører. Basert på tilbakemeldinger har vi foretatt vurderinger opp mot Åpenhetsloven. Under finner du fremgangsmåte og konklusjon på vårt arbeid.

2. Fremgangsmåte - hvordan har vi tilnærmet oss åpenhetsloven

Som et steg 1 ble åpenhetsloven og dens krav om å jobbe for menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold innlemmet i våre virksomhetsstyringsdokumenter. Dette betinger forankring i styret, noe som ble gjort i vedtak 23.juni 2022. I forbindelse med styrebehandling ble det også utnevnt egen bærekraftsansvarlig med særskilt ansvar for oppfølging av kravene i åpenhetsloven.

Primo juli 2022 ble det lagt ut tekst om ny åpenhetslov samt kontaktinfo til bærekraftsansvarlig.

Som medlem i LOKALBANK-alliansen har vi nå i 2023 deltatt i en egen arbeidsgruppe som skulle jobbe frem grunnlaget for nærværende rapport. Vi startet da jobben med å få oversikt over alle våre forretningspartnere og produktleverandører med tilhørende kontaktpersoner/kontaktinfo. Da dette arbeidet er svært tidkrevende besluttet vi i første runde å avgrense mot de største og viktigste avtalepartene vi benytter i alliansen. Ambisjonen for neste runde blir å se spesifikt på de største og viktigste partene for Selbu Sparebank.

Deretter utarbeidet vi et egenerklæringsskjema som alle avtaleparter skulle fylle ut og returnere til oss for gjennomgang. Vedlagt finner du egenerklæringsskjema som ble sendt alliansens forretningsforbindelser og produktleverandører.

Alle identifiserte avtaleparter ble i løpet mars/april tilsendt egenerklæringsskjema på epost med frist 10 dager på å returnere i utfylt stand. Vi har fulgt opp med påminnelser og har en svarprosent på 43 %

3. Risikoprofil

3.1 Vurdering av grunnlagsdata og scoringsmodell

Scoringsmodellen som vi utviklet kan gi en maksimal score på 39 poeng. Selv om vi finner svarprosenten å være lav, samsvarte svarene med de forventninger vi hadde på forhånd, se under fra styrevedtak for LOKALBANK. Gjennomsnittlig score ble 35,8 poeng noe som tilsvarer 92 % av maks score. Høyeste score ble 39 og laveste score ble 21.

Gjennomgående viser dette høyt fokus på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Dette er betryggende men ikke overraskende. Likevel er vi fornøyde med å få dette bekreftet. Vi vurderer dette å være representativt også for den delen som ikke svarte ut vår henvendelse. Vi forventer derfor at bildet opprettholdes når svarprosenten økes. Se punkt under om videre arbeid.

Forventet risikoprofil for LOKALBANK

Presumptivt er det generell lav risiko for at banken har forretningspartnere og leverandørkjeder som medfører brudd på menneskerettigheter eller anstendige arbeidsforhold. Vi har i all hovedsak, nasjonal og regionalt nedslagsfelt, noe som tilsier ryddighet på aktuelt området. Våre avtalepartnere er underlagt lovgivning som er utpreget arbeidstakervernning/forbrukervernlig, og lovgivning er tilordnet statlig tilsynsorgan. Loven bygger på et forholdsmessighetsprinsipp, noe som i praksis betyr en risikobasert tilnærming. Lav risiko definerer omfanget som skal nedlegges. Det anbefales likevel at vi tilnærmer oss kartlegging bredt for å få verifisert antatt risikoprofil. Implementering av åpenhetsloven innebærer at det i rutinebeskrivelse gis en mer helhetlig og konkret vurdering av risikoprofil for banken på dette området. I tråd med retningslinjene til OECDs aktsomhetsvurderinger skal vi

kartlegge våre leverandørkjeder for å sikre at vi etterlever FNs prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (UNGP).

Scoringmodell leverandører

Modellen er satt opp etter en enkel matrise/poeng:

0	Ikke svart
1	Svart, men ikke tilfredsstillende
2	Svart, men mangelfullt
3	Svart og funnet godkjent

Maksimal score i modellen er 39 poeng, hvor leverandøren er scoret til maksimalt 3 poeng på hvert av de 13 spørsmålene i egenerklæringsskjemaet. Modellen scorer leverandørene etter en tabell (se bilde)

0 - 20	RØD
20 - 29	GUL
30 - 39	GRØNN

Grunnlaget for scoring er basert på de svarene vi har fått i egenerklæringsskjema (se vedlegg).

Leverandørene vil bli fulgt opp årlig og banken vil hvert år innen 30. juni publisere en oppdatert rapport/redegjørelse om vårt arbeid.

3.2 Svarprosent

Som allerede nevnt er vi mindre fornøyd med at svarprosent kun ble 43 %. Vi finner likevel svarene å være i tråd med de forventninger vi hadde til risikoprofil. Vi vil legge fokus på å få større svarprosent ved neste årsrapport.

3.3 Risikobasert tilnærming og konsekvenser ved manglende svar og lav score

Banken har for 2023 tatt høyde for at lovens inntreden ikke er like godt forankret hos alle våre leverandører.

Banken vil imidlertid ved fremtidige avtaleinngåelser kreve at leverandøren avgir egenerklæring. Banken vil også ved årlig revisjon/oppfølging av leverandørene vurdere strengere hvilke konsekvenser manglende egenerklæring/lav score får for avtaleforholdet (Rød score). Vårt ansvar er å avdekke faktiske og potensielle negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i vår forretningsdrift og i vår leverandørkjede.

Banken har ulike former for risiko;

- Bransjerisiko (arbeidstakerrettigheter, respekt for fagforeninger, helse, miljø og sikkerhet, naturrisiko/forurensningsrisiko, samt tariffavtaler/arbeidslivskriminalitet).
- Geografisk risiko er knyttet til land med svakere menneskerettigheter, svakere regelverk, autoritære styresett etc.
- Selskapsrisiko, svak styring og ledelse, dårlig historikk på menneskerettigheter eller arbeidstakerrettigheter etc.

4. Allianseleverandører og lokale leverandører

Ansvar for oppfølging av leverandørene ligger hos bærekraftsansvarlig i banken. Banken samarbeider med Lokalbankselskapet om felles leverandører, mens lokale leverandører følges opp av banken. Dette skillet vil bli mer fremhevet i fremtidige rapporter.

5. Det videre arbeidet fremover

Dette er første gang det rapporteres på åpenhetsloven, og temaet er nytt for oss. For oss vil dette derfor være et vedvarende og kontinuerlig arbeid fremover som styres av et årshjul. Vi mener det vil være hensiktsmessig for fremtiden å organisere dette arbeidet på denne måten for å sikre fokus og kontinuitet.

Kontinuerlige aktsomhetsvurderinger kan avdekke et endret risikobilde. Dette kan i så fall gi grunnlag for å oppdatere redegjørelsen oftere enn en gang i året. Vesentlige endringer, som loven nevner – tilsier at det er en viss terskel for når ny informasjon krever en oppdatering. Hva som skal anses som vesentlige endringer, må vurderes konkret fra tilfelle til tilfelle.

Åpenhetsloven skal sikre allmenheten tilgang til informasjon om hvordan virksomheter håndterer negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Redegjørelsen skal gjøres lett tilgjengelig på virksomhetens nettsider.

Siden det er første rapportering i år, kan virksomheter oppleve utfordringer med redegjørelsesplikten regnskapsåret etter den balansedagen hvor de første gang blir omfattet av åpenhetsloven, da virksomhetene i det foregående regnskapsåret ikke hadde plikt til å utføre aktsomhetsvurderinger. Dette har vi prøvd å hensynta ved vår første rapportering ultimo juni 2023. Derfor er egenerklæringsskjemaet vi har benyttet enkelt, men dekkende. Vi har stilt virksomhetene 13 spørsmål innenfor klima/miljø, policy, likestilling/mangfold, HMS og landrelasjoner som vi mener er dekkende. Vi mener likevel det vil være rom og mulighet for å videreutvikle og forbedre egenerklæring fremover for de kommende år. Her vil særlig spørsmålstillingene og antallet spørsmål vi stiller være relevant for å få en best mulig kartlegging for presentasjon av resultatene.

6. Avsluttende bemerkninger

Vår antakelse om at våre forretningsforbindelser har fokus på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold er gjennom arbeidet vi har utført bekreftet. Det til tross for noe lav

svarprosent. Du som kunde kan derfor være trygg på at vi har produkter og tjenester som underbygger samfunnsansvaret vi som bank har.

Denne rapporten er behandlet og vedtatt i styret før publisering.